

EDUSKUNNAN VASTAUS 50/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2003 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 76/2003 vp).

Valiokuntakäsittely

Suuri valiokunta ja ympäristövaliokunta ovat antaneet asiasta mietintönsä (SuVM 2/2004 vp ja YmVM 6/2004 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän välittömästi toimenpiteisiin luontodirektiivin liitteen IV (a) tarkistamiseksi, mikäli liito-oravakannan osoitetaan olevan niin runsas ja vakaa, ettei sitä voida enää pitää kyseisessä liitteessä tarkoitettuna yhteisön tärkeänä pitämänä lajina, joka edellyttää tiukkaa suojelua.
2. Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan selkeän viranomaismenettelyn oh-

jeistamisesta liito-oravan suojeluun liittyvien kysymysten käsittelyyn siten, että tarvittavat viranomaispäätökset saadaan aikaan joutuisasti ja metsänomistajien tasavertainen kohtelu sekä liito-oravan asianmukainen suojelu turvaten.

3. Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että luonnonsuojelulain 53 §:n 1 momentin muutoksesta ja liito-oravan suojeluun liittyvälle viranomaistoiminnalle asetettavasta joutuisuusvaatimuksesta valtiolle aiheutuvat lisäkustannukset verrattuna hallituksen esitykseen otetaan asianmukaisesti huomioon valtion talousarviota laadittaessa.
4. Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän luonnonarvokauppaa koskevan koikeilun perusteella tarvittaessa valmistelemaan lainsäädäntöä luontodirektiivin IV (a) -liitteen mukaisten lajien suojelun toteuttamiseksi myös luonnonarvokau-pan keinoin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun luonnonsuojelulain (1096/1996) 56 §:n 2 momentti,

muutetaan 10 §:n 2 momentti, 39 §:n 3 momentti, 40 §:n 1 momentti, 44 §:n 3 momentti, 49 §:n 1 ja 4 momentti, 52 §:n 2 momentti, 53 §:n 1 ja 3 momentti, 56 §:n 1 momentti ja 65 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 44 §:n 3 momentti laissa 492/1997 sekä 53 §:n 3 momentti ja 65 §:n 1 momentti laissa 371/1999, sekä

lisätään 53 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 371/1999, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, 58 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 492/1997, uusi 3 momentti, sekä lakiin uusi 72 a § seuraavasti:

10 §

*Luonnonsuojelualueet ja niiden perustamis-
edellytykset*

— — — — —
Luonnonsuojelualueen perustamisen yleisenä edellytyksenä on, että:

1) alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi;

2) alueella on luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja;

3) alueella on erikoinen tai harvinainen luonnonmuodostuma;

4) alue on erityisen luonnonkaunis;

5) alueella on harvinaistuva perinneluontotyyppi;

6) luontotyyppin tai eliölajin suotuisan suojelutason säilyttäminen tai saavuttaminen sitä varten; tai

7) alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

39 §

Rauhoitussäännökset

— — — — —
Selkärangattoman eläimen sellainen pyyntikeino, joka luonnonsuojelun kannalta on haitallinen, on kielletty. Tarkemmat säännökset kielletyistä pyyntikeinoista annetaan ympäristöministeriön asetuksella.

40 §

Kuolleena tavattu rauhoitettu eläin

Kuolleena tavattua rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun. Sellainen eläin voidaan kuitenkin toimittaa valtion tutkimuslaitokselle tutkittavaksi kuolinsyyn toteamiseksi.

44 §

Uhanalaisten lajien kansainvälinen kauppa

— — — — —
Ympäristöministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun neuvoston asetuksen täytäntöönpanemisesta. Ministeriö voi päättää antaa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle mainitun neuvoston asetuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiantuntijatehtäviä.

49 §

Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset

Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

— — — — —
Alueellinen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen tämän pykälän 2 momentin kiellosta direktiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla. Vastaavasti lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen lintujen osalta voidaan myöntää poikkeus sanotun direktiivin artiklassa 9 mainituilla perusteilla.

52 §

Valtion lunastusoikeus

— — — — —
 Lunastusluvasta voi kuitenkin 1 momentin säännöksiä noudattaen päättää ympäristöministeriö, jos kysymys on alueesta, joka sisältyy lainvoimaiseen luonnonsuojeluohjelmaan taikka sisältyy tai lainvoimaisen valtioneuvoston ehdotuksen mukaan kuuluu Natura 2000 -verkostoon tämän lain nojalla toteutettavaksi tarkoitettuna kohteena, tai tällaisen alueen käyttöoikeudesta. Sama koskee aluetta, joka rajoiltaan vähäisessä määrin poikkeaa luonnonsuojeluohjelman alueesta tai edellä tarkoitettusta Natura 2000 -verkoston kohteesta, edellyttäen, että luonnonsuojelu tai muu yleinen etu vaatii lunastamista.
 — — — — —

53 §

Valtion korvausvelvollisuus

Jos 29 tai 47 §:n nojalla tehdystä päätöksestä tai 49 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada valtiolta siitä täysi korvaus. Korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on 31 §:n, 48 §:n 2 momentin tai 49 §:n 3 momentin nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä, toimitus korvauksen määräämiseksi voidaan panna viireille ilman luvan hakemista.

— — — — —
 Jos korvauksesta tai suojelun muusta vaihtoehtoisesta toteuttamistavasta ei ole voitu sopia, toimitusta 1, 2 ja 5 momentissa tarkoitettujen korvausten määrittämiseksi voidaan hakea asianomaiselta maanmittaustoimistolta. Korvausta määrättäessä on noudatettava, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa säädetään. Alueen käyttöoikeuden rajoituksesta on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentissa säädetyn suuruista korkoa siitä päivästä, jolloin alueen omis-

taja on hakenut maanmittaustoimistolta määräystä korvaustoimituksesta.

Jos 49 §:n 1 momentissa säädetystä kiellosta aiheutuvan merkityksellisen haitan pysyvyyttä ei voida luotettavasti ennalta arvioida, voidaan korvaus määrätä lajista riippuen enintään kymmeneksi vuodeksi. Tämän jälkeen korvaus tulee määrätä pysyvästä haitasta, jos on todennäköistä, että lisääntymis- tai levähdyspaikka on pysyvä.
 — — — — —

56 §

Toimenpidekielto alueilla, joilla lunastus on vireillä

Jos 52 §:n nojalla on myönnetty lupa alueen tai erityisen oikeuden lunastamiseen, ei alueella saa ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, joka voi vaarantaa lunastuksen tarkoituksen. Kielto on voimassa siitä alkaen, kun päätös lunastuksesta on annettu tiedoksi alueen omistajalle ja haltijalle.

58 §

Rangaistukset

— — — — —
 Luonnonsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta hävittää oikeudettomasti luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettujen eläinlajien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkaa taikka sitä heikentää.

65 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittä-

västi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Edellä tarkoitettu vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös osana ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä.

— — — — —

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2004

72 a §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Alueellisen ympäristökeskuksen on saatuaan metsäkeskukselta metsälain 14 b §:ssä tarkoitettua ilmoituksen ryhdyttävä toimenpiteisiin liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikan sijainnin ja sallitun metsän käsittelyn määrittämiseksi. Ympäristökeskuksen on annettava päätöksensä asiassa viipymättä sen jälkeen kun se on saanut tässä tarkoitettua ilmoituksen metsäkeskukselta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200 .